

Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. – 2010. – Вип. 15. – С. 21-31.

5. Поліщук В.Г., Вахновська Н.А., Іванова І.О. Концептуальна модель фінансової спроможності регіонів держави / В.Г. Поліщук, Н.А. Вахновська, І.О. Іванова // Економічний форум: наук. журн. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2016. – № 3. – С.131-137.

6. С.В. Сембер, О.Г. Чубарь, К.С. Машіко. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансової спроможності та фінансових ресурсів територіальної громади / Сембер С.В., Чубарь О.Г., Машіко К.С. // Регіональна економіка. – 2015. - № 3. – С. 81-90.

Пономаренко Д.О., студентка
Національний авіаційний університет

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ФЕДЕРАЛІЗАЦІЯ ЯК ДВІ АЛЬТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Актуальність проблеми полягає у тому, що сьогодні Україна стоїть на перетині двох можливих шляхів подальшого розвитку: децентралізацією та федералізацією. Однак, якщо на перший погляд обидва поняття є тотожними, між ними є низка ключових відмінностей. Розглянемо основні поняття.

Під децентралізацією України розуміють розділення країни на вже існуючі адміністративні області з частковим делегуванням повноважень, перерозподіл функцій, сил, влади, людей та речей від центрального органу управління до місцевих. Федералізація передбачає створення принципово нової ланки управління, яка пов'язує районні центри з Києвом. Спільним для обох процесів є бажання оптимізувати розподіл бюджетних коштів регіону для більш ефективного їх використання всередині регіону: створення нових програм для покращення життя громадян, фінансування соціальних проектів, рефінансування державних закладів, підтримка малого та середнього бізнесу, інвестування в інноваційні технології виробництва тощо. У чому ж полягає різниця?

Федералізація пропонує істотно розширити вже існуючий апарат управління, додавши замість одного уряду двадцять п'ять нових, що суттєво збільшує витрати на їх «утримання». До того ж федералізація передбачає створення двопалатного парламенту, тобто з'являється потреба у збільшенні числа депутатів, що також не зменшує витрати бюрократичного апарату. Федералізація робить можливим створення окремих Конституцій для кожного регіону, що сприяє формуванню міжрегіональної прірви.

Для більш глибокого порівняння використаємо зарубіжний досвід. У світі із 195 держав 168 є унітарними. З 27 держав федеративного устрою усі виникли в результаті об'єднання вже існуючих державних утворень, жодна країна не дійшла федерації шляхом розпаду вже існуючої унітарної держави. І хоча за приклади ефективного існування федеративного устрою можна взяти такі розвинені країни світу, як ФРН, США, Канада, більшість існуючих або тих, що колись існували, федерацій та конфедерацій зазнали занепаду та були розділені на окремі унітарні держави.

Порівняємо Бельгію та Іспанію, які при схожих проблемах (конфлікти на етнічній основі, мовні проблеми, неспівпадіння інтересів різних груп людей) використали принципово різні підходи до їх вирішення.

Прикладом сучасної федерації може бути Королівство Бельгія. Перехід на федеративний устрій не вирішив міжетнічний конфлікт, досі не існує компромісу між деякими регіональними партіями, продовжуються «мовні війни», тобто з досвіду Бельгії бачимо, що основні проблеми, з якими зіткнулася Україна, і які повинна вирішити обрана альтернатива розвитку, не можуть бути вирішені шляхом федералізації.

Ідея сучасної унітарної децентралізованої держави може бути представлена Королівством Іспанією, у якій не зважаючи на юридичну незавершеність та суперечливість, система показала себе достатньо ефективною, здатною вирішувати конфліктні ситуації та паралельно працювати над вирішенням широкого кола місцевих господарчих завдань.

Бачимо, що метод Іспанії для вирішення проблемних завдань виявився вдалішим ніж метод Бельгії. Але при запозиченні світового досвіду для використання в українських реаліях треба врахувати специфіку у всіх сферах соціально-економічної діяльності країни.

Отже, шляхом децентралізації можна досягти більших успіхів у вирішенні кола поставлених завдань при використанні менших коштів на створення нового апарату управління. Та хоча немає ідеальної моделі розподілу повноважень між регіонами саме для України, ми можемо використовувати найбільш вдалий досвід інших держав для вирішення цієї проблеми.

Науковий керівник: **Касьянова Н.В.**, д.е.н., проф.
Національний авіаційний університет

Попадинець Н. М., к.е.н., н.с.
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України»

РОЛЬ МОНІТОРИНГУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Ефективність розвитку регіонів в умовах децентралізації влади багато в чому залежить від створення системи моніторингу соціально-економічних процесів. Організація моніторингу визначається комплексом механізмів практичної реалізації реформи децентралізації влади і при цьому застосовність тих чи інших методів та інструментів децентралізації залежить від достовірності й оперативності оцінки процесів, що відбуваються в соціально-економічній сфері регіонів. Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіону дозволяє приймати рішення щодо успішного проведення децентралізації, зміцнювати потенціал територіальних громад, посилювати ініціативу громадян у вирішенні питань самоврядного розвитку.

Сьогодні під моніторингом розуміють спеціально організовану і постійну систему необхідної статистичної звітності, збору та аналізу соціально-економічної інформації, проведення додаткових інформаційно-аналітичних обстежень (опитування населення тощо) і оцінки (діагностики) стану тенденцій розвитку і конкретних регіональних проблем. Таке визначення моніторингу в умовах виключно великої різноманітності регіональних ситуацій і проблем в умовах децентралізації влади не є повністю обґрунтованим. Основне його завдання полягає у створенні надійної та об'єктивної основи для адресної державної